

Přemysl Otakar I.

První Přemyslovec s dědičným královským titulem byl Přemysl Otakar I. Císař toto právo českých králů dědit královský titul potvrdil roku 1212 listinou nazvanou **Zlatá bula sicilská**.

Z Bula je název pečeti a zároveň listiny. Pečeť nahrazovala panovníkův podpis.

Přemysl Otakar I. ustanovil, že **králem** se má stát vždy **prvorozený panovníkův syn**. Chtěl tak zabránit sporům o trůn mezi sourozenci. Po Přemyslově smrti se stal králem jeho **syn Václav I.**

Z Přemyslova dcera, princezna Anežka, vstoupila do kláštera. Roku 1232 založila v Praze na Starém Městě špitál – útulek pro nemocné, přestárlé a chudé. V roce 1989 byla církvi prohlášena za svatou.

Zlatá bula sicilská

Přemysl Otakar II.

Přemysl Otakar II. nastoupil na trůn po smrti svého otce Václava I. Byl **jedním z nejvýznamnějších českých králů**. Tehdejší kronikáři ho nazvali „**králem železným a zlatým**“. „**Železným**“ proto, že vyhrál mnoho bitev. „**Zlatým**“ pro **bohatství**, které mu vynášely **doly na stříbro** v Jihlavě a později i v Kutné Hoře. Přemysl Otakar II. založil v Čechách přibližně **30 nových měst**. České království zvětšil **o nová území**.

+ Na mapě ukažte města Jihlavu a Kutnou Horu.

dolování stříbra

Václav II.

Václavu II. bylo v době otcovy smrti 7 let. O zemi se místo něho staral jeho strýc Ota Braniborský. Ten si chtěl vládu udržet, nechal proto Václava uvěznit. Čeští páni jej ze zajetí vykoupili. Václav začal samostatně vládnout v 19 letech. **Bohatství stříbrných dolů** využil **ke zvelebování Českého království** a ražení nových mincí – **pražských grošů**. Oženil se s dcerou polského krále a stal se tak i **králem polským**. Zemřel ve věku 34 let.

pražský groš

Z Václavovi II. nabídli uherští šlechtici uherskou korunu (dnešní Maďarsko). Václav ji přijal pro svého syna.

Václav III.

Po smrti otce musel převzít panovnické starosti teprve šestnáctiletý **Václav III.** Byl **králem českým, polským a uherským**. Po roce panování byl **roku 1306 zavražděn** v Olomouci.

Václav III. byl **posledním mužským potomkem královské větve rodu Přemyslovců**. Pokud rod už nemá žádného syna, říká se, že **vymřel po meči**. **Roku 1306** tedy **Přemyslovci vymřeli po meči**. V Českém království vládli přes 400 let. Opět tak začaly **boje o český trůn**.

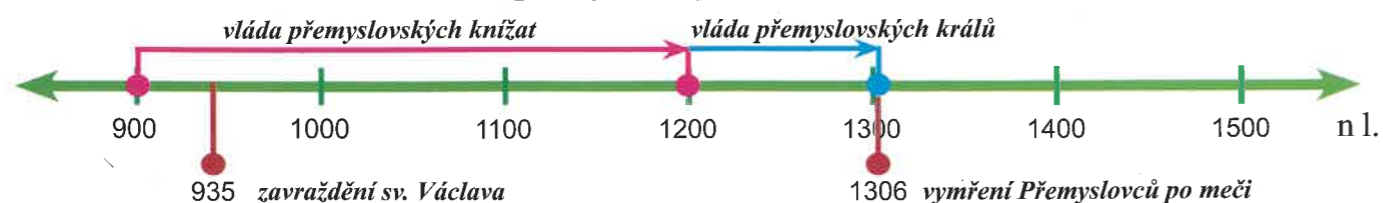

vražda Václava III.

Zopakujte si:

1. Který český kníže a kdy získal dědičný titul krále? Co to znamená, že byl královský titul dědičný?
2. Kdy vymřela královská větev rodu Přemyslovců po meči a co to znamenalo pro České království?

Vláda přemyslovských knížat a králů

stříbro – silver [silva]

5. ROMÁNSKÝ STAVEBNÍ SLOH (11.–12. století)

Za panování přemyslovských knížat se v 11. století rozšířil do našich zemí **románský stavební sloh**. V tomto slohu se u nás stavělo více než 200 let.

V **románském slohu** se stavěly především **kostely** (rotundy a baziliky), řada z nich se dochovala **do současnosti**. V tomto slohu vznikaly i **kláštery, hrady, paláce a obytné domy**, ze kterých se však do dnešní doby **většinou nic nezachovalo**.

Jak poznáme románskou stavbu:

- má velice **silné neomítnuté kamenné zdi**;
- **malá okna** a vchody jsou ve tvaru **půlkruhového oblouku**;
- **mohutné vnitřní klenby** jsou podepřeny **silnými sloupy**;
- vnitřní **stěny** jsou často ozdobeny **malbami**;
- vnitřní prostory jsou **tmavé**, protože mají **nedostatek světla**.

Zjistěte, kdo byl podle pověsti Přemysl Oráč.

rotunda sv. Jiří na Řípu

nástená malba v rotundě ve Znojmě

románské okno

románská klenba

románský sloup

Detail malby v rotundě ve Znojmě zachycuje Přemysla Oráče.

Typickými románskými stavbami byly v té době **malé kostelíky kruhového tvaru** zvané **rotundy**.

Z Do rotundy se vešel jen kníže se svou družinou. V době, kdy se křesťanství teprve rozšiřovalo, tyto kostelíky dostačovaly. Pokud přišlo víc věřících, stáli během bohoslužby venku.

Křesťanství se šířilo a věřících přibývalo. Proto se začaly stavět **větší kostely** obdélníkového tvaru zvané **baziliky**.

Pomocí fotografií na této straně porovnejte společné a rozdílné znaky rotundy a baziliky.

bazilika v Tismicích (nedaleko Prahy)

Zopakujte si:

1. Čím se v českém státě na počátku středověku živila většina obyvatel? Existoval ještě jiný způsob obživy? Jaký?
2. Jak se na počátku středověku lišilo bydlení a oblečení bohatých a prostých lidí?
3. Kdo byl Kosmas?
4. Vysvětlíte spolužákovi, jak pozná románskou stavbu.

kostel – church [čə:č]